

 Synpunkt

Svar på Olle Wästberg:
Det gemensamma debattrummet

Tomas Ohlin
Kan nya IT-system fördela makten?

I datorernas barndom, på 1960-talet, var det en utopi att diskutera en situation då många medborgare hade tillgång till gemensamma system, där man kunde kommunicera med varandra.

Ändå var och är detta fundamentalt för att en verklig när demokrati skulle kunna bli en realitet. På 70-talet började visionärer beskriva vad som tekniskt skulle komma att bli möjligt. De blev utfrusna, och placerade i en hörna.

Men många tankar och idéer om mer aktiv demokrati dök upp. På 80-talet kom de tekniska experimenten. De kallades för videotex. Det var terminalkontakt mellan medborgare för första gången. Det var fråga om regionala system som av brist på gemensam teknisk standard aldrig kom i kontakt med varandra.

Frankrike kom att bli banbrytande med Minitel-terminalerna och framför allt det administrativa nätsystemet med ansvars- och betalssystem på Minitelnätet (Télétel). På 90-talet fick den amerikanska standarden TCP/IP fäste, och de olika lokala och nationella näten fann det möjligt att koppla ihop sig. Internet blev en realitet.

Synpunkt

Tomas Ohlin 2/4

Internet dök upp så att säga till dukat bord. Videotex hade lagt en grund, där stora användargrupper väntade på att gemensamt och tillsammans kunna nå över den kritiska storleksmassan.

Hur kan då dessa möjligheter användas för politisk debatt och demokratiskt deltagande?

Många av de samhällstjänster som sprids för närvarande kompletteras med möjligheter att kommentera, att ge sin uppfattning till känna. Till att börja med är det fråga om att delta via öppna anslagstavlor, så småningom kommer det mer figursydda kontaktsystem.

Under 1997 byggs tjänster upp på Internet där myndigheter, kommuner och landsting presenterar sig och sina ansvarsområden i ett gemensamt system. Allt fler institutioner kompletterar dessa informationstjänster med interaktiva beställningstjänster. Samhällsguiden, som hittills bara funnits i bokform, kommer att börja användas som kvalitativ ingång till alla de andra samhällstjänsterna på nätet.

Synpunkt

Tomas Ohlin 3/4

När tillgång till nätet sprids i ökande takt uppstår de verkliga demokratiska möjligheterna. Digital TV är en form, PC hemma och på jobbet en annan. Det är dialogen som är nödvändig, tekniken är medlet. Förmedling av samhällskunnande och debattinsyn kommer först. Att veta hur man gör, känna till sina rättigheter och inte bara sina skyldigheter. Men så snart debatten kommer igång - och alla de lokala demokratiska grupperna börjar få fäste - då börjar något hända. De frön som sås kommer att kunna börja blomma. Det är från det lokala perspektivet som dessa grupper kommer att börja agera. Och de blir många!

Dagens politiska partier är medvetna om detta, men intresset behöver bli större. De lokala grupperna kan komma att bli de ungdomliga förnyarna, där debatten föds och där de etablerande ideologierna möter dagens verklighet i okonventionella former. Blir detta en verkligt demokratisk dialog? Kommer de många medborgarna att kunna och vilja delta? Eller blir det en tillfällig demokratisk förälskelse, och sedan tystnad?

Synpunkt

Tomas Ohlin 4/4

Det beror på om vi konstruerar systemen så att de som deltar kan få och känna ansvar. Detta är den fundamentala utmaningen, hur ska vi kunna dela den gemensamma beslutsmakten med hjälp av de nya systemen? Vill de etablerade maktstrukturerna ge ifrån sig något av verkligt inflytande? Vill de lyssna? Om näten blir rena informationskanaler kommer användandet att stanna på en respektfull nivå. Men om de kan härbärgera röster i dialog, forma deltagarnas gemensamma hjärta, då kan vi få en nytändning i demokratin. Klyftan kan bli språnget!

Tomas Ohlin

[E-post till redaktionen](#)